

Huvudsats

En **huvudsats** är **självständig**, komplett, **en hel mening**. Den behöver ingen bisats. Även **den delen av meningen som inte är bisats** är huvudsats.

Exempel på huvudsatser:

Vi åker tåg.

Jag är glad att vi åker tåg. (Även hela meningen är en huvudsats.)

Om meningen börjar med **bisats**, blir huvudsatsens ordföljd inte som i en självständig mening: **När jag kommer hem ska jag laga middag.**

Konjunktioner är små ord som binder ihop satser av samma typ, ofta huvudsatser.

Exempel på konjunktioner:

och, men, för, så

Exempel på huvudsats + konjunktion + huvudsats:

Mia läser och Johan tittar på tv.

Jag vill gå ut, men det regnar.

De ska åka till landet, för de är lediga.

Jag är trött, så jag går hem.

I en mening (eller självständig huvudsats) står (det första) **verbet på plats 2**.

På **plats 1** står t.ex. subjekt, adverb eller bisats. (Det kan vara fler än ett ord före verbet.)

Exempel:

Jag simmar efter jobbet.

Ibland simmar jag efter jobbet.

Efter jobbet simmar jag.

Eftersom det är viktigt att träna simmar jag efter jobbet.

Satsadverb är ord som förändrar satsens betydelse, till exempel:

inte, aldrig, alltid, kanske

I **huvudsats** står **satsadverbet efter första verbet** (inte alltid *direkt* efter, men i alla fall inte före första verbet):

Jag **har inte** läst boken.

Han **tvättar sig aldrig**.

Innan hon går ut **tar** hon **alltid** på sig en keps. (Innan hon går ut = bisats.)

I sommar **ska** vi **kanske** åka till Grekland.

Bisats

En **bisats** kan inte stå ensam. Den är en del av en mening.
Den behöver en huvudsats.

(Men om bisatsen t.ex. är svar på en fråga, kan den stå ensam:

- *Vad var det som var så roligt?*
- *Att han ramlade.*)

En bisats börjar ofta med en **bisatsinledare** (*inleda* = starta).

Exempel på bisatsinledare:

att, om, när, eftersom, som, vilket, där, hur, varför

Exempel på bisatser:

att vi åker tåg
när de kommer hit
eftersom han är sjuk
som har en liten hund
vilket är tråkigt
där vi ska bo
hur filmen slutar
varför hon inte är här

(I början av frågor är *hur* och *varför* frågeord, inte bisatsinledare, och frågan är en huvudsats: *Hur mår du? Varför ska du flytta?*)

(*Där* är ett platsadverb som kan stå i en huvudsats: *Där bor min bästa kompis.*
 Det kan också vara ett relativt adverb i en **bisats**: *På den gatan ligger ett roligt hus, där min bästa kompis bor.*)

I **bisats** står **satsadverbet före första verbet** (inte efter):

eftersom jag inte har läst boken
att han aldrig tvättar sig
där vi kanske ska bo
som vi alltid gör

Bisatsen har samma ordföljd även om man flyttar den:

Jag har många böcker eftersom jag gillar att läsa.
Eftersom jag gillar att läsa har jag många böcker.